

Posudek vedoucí diplomové práce

Autorka: Bc. Hana Červěňáková

Název práce: Adaptace vybraných literárních textů pro studenty na úrovni A2

Vedoucí: Mgr. Silvie Převrátilová, Ph.D.

Diplomová práce Hany Červěňákové se zabývá problematikou tzv. zjednodušené četby, a to adaptací literárního textu pro nerodilé mluvčí na nízké úrovni jazykové kompetence (A2). Přestože nerodilí mluvčí češtiny a potažmo jejich vyučující mají k dispozici několik svazků adaptovaných textů, proces adaptace a využití takového materiálu ve výuce češtiny jako druhého jazyka zůstává zatím relativně málo zpracován. Tato práce tak přispívá k vyplnění této výzkumné mezery.

1. Koncepce práce

Práce si neklade výzkumnou otázku, formuluje však jasně svůj cíl, a to popsat proces adaptace konkrétních děl na úroveň A2 a vytvořit k vybraným textům pracovní listy, a dále získat zpětnou vazbu z jazykové třídy, kde tyto pracovní listy využije.

V teoretické části práce nejprve představuje čtenářskou kompetenci jak z hlediska rodilých mluvčích, tak z hlediska uživatele jazyka na úrovni A2 dle kurikulárních dokumentů. Dále seznamuje čtenáře s teorií adaptace literárních textů pro účely vyučování cizího jazyka, které budou klíčové pro praktickou část. Po stručné charakteristice významu literatury ve výuce jazyka pak přechází k vlastnímu postupu výběru a adaptace textů pro diplomovou práci. V praktické části pak aplikuje teorii na proces adaptace. V závěrečné části uvádí poznatky ze zpětné vazby z jazykové výuky, kde proběhla pilotáž.

Koncepce práce je promyšlená, obě části jsou provázány. Teoretická část práce představuje vhodný základ pro praktickou část a je dle mého názoru kvalitně zpracována. Praktická část však měla být jasněji strukturována a hlouběji propracována. Autorka v závěru práce připouští další možnosti, jak k adaptaci textů přistoupit, kterých však ve vlastním textu nevyužila (např. opora o ČNK).

Hodnocení: B

2. Metodologie a zpracování dat

Autorka si je vědoma úskalí, která představuje práce s literárním textem na nízké úrovni jazykové kompetence, a uvádí argumenty, proč mají adaptované texty pozitivní přínos do jazykové výuky.

Text práce směřuje k vytyčenému cíli praktické části představit proces adaptace. U obecných kritérií výběru textů vidím jako problematickou absenci vysvětlení, nakořlí se uvedená kritéria opírají o dokumenty uvedené v teoretické části (*Společný evropský referenční rámec*, nabízí se dále také *Evropské jazykové portfolio*) a nakořlí autorka využívá intuice, kterou naznačila odkazem na Simensen (1987) v teoretické části. Pro přehlednější prezentaci v souladu s dílčím cílem práce poskytnout oporu pro následnou tvorbu adaptovaných textů by bylo vhodné uvést kritéria v souhrnné tabulce či seznamu s následným komentářem.

V procesu adaptace autorka provedla změny lexika textů, které uvádí v tabulkách. Jejich stávající prezentace však vyznívá jako seznam úprav založených na intuitivní lektorské zkušenosti, nikoli na existujících podkladech, jako je např. vokabulář pro mládež, popřípadě opora v ČNK.

Výsledky zpětné vazby z pilotáže pracovních listů by po metodologické stránce měly být zpracovány podrobněji a jasněji. Ve stávající podobě jsou naznačeny, rozhovory se studenty ani vyučujícími nejsou zdokumentovány a text práce se zaměřuje spíše na následné úpravy pracovních listů.

Hodnocení: C

3. Práce s odbornou literaturou

Autorka prokazuje dobrou orientaci v odborné literatuře, a to české i zahraniční, a pracuje jak se základní oborovou literaturou, tak s aktuálními texty věnovanými problematice výuky čtení. Odkazy na relevantní sekundární literaturu účelně zapojuje do textu a komentuje. Citované pasáže jsou odděleny od autorského textu.

Poněkud nestandardně uvádí bibliografické údaje jak v poznámce pod čarou (s. 22), tak odkazem na autora a rok, doporučila bych sjednocení.

Hodnocení: A

4. Formální úprava práce

Práce má přiměřený rozsah a obsahuje standardní náležitosti. Zejména v praktické části (ale nejen tam) text obsahuje pravopisné chyby, překlepy a formulační neobratnosti, které neodpovídají nárokům odborného textu.

Hodnocení: C

Celkové hodnocení:

Práce Hany Červeňákové přispívá k problematice tvorby výukových materiálů pro rozvoj dovednosti čtení ve výuce češtiny jako druhého jazyka. Za přínos považuji jednak přehledné zpracování zásad adaptace textů v teoretické části, jednak pokus o aplikaci kritérií pro zjednodušení textů na českou současnou beletrii a vytvoření pracovních listů. Je ovšem zjevné, že práce vznikala ve značné časové tísní, což se odrazilo jak v metodologickém zpracování praktické části, tak v celkové jazykové úrovni práce.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

Otázky k obhajobě:

1. Popis pilotáže pracovních listů je v textu práce popsán spíše povrchně. Vysvětlíte prosím přesně, kde a jak pilotáž proběhla a jak byla získána a zpracována zpětná vazba jak od studentů, tak vyučujících.
2. V závěru práce uvádíte, že byste „zvolila transparentnější postup při výběru textů pro adaptaci“. Můžete prosím navrhnout, jak by takový postup mohl vypadat?
3. Do jaké míry jste zvažovala jste při výběru textů také problematiku autorských práv?

V Praze 26. ledna 2024

Mgr. Silvie Převrátilová, Ph.D.